

GRUDI I JAGODE

DARIJA ŽILIĆ

SADRŽAJ

Krevet od džema	1
Autoerotika	2
Žene u šesnaestom stoljeću	3
Odgoda jagoda	4
Herbarij od morskih trava	5
Smijeh s kukcima	6
Klek	7
Vaganje	8
Skupine breskvi u vrtu	9
Kako ja	10
Stari bik	11
Prizor s Mediterana	12
Noćno kupanje	13
Tuširanja	14
Sukuba	15
Malo sebstva	16
Budnost	17
Ljetni haustori	18
Nova godina	19

Večera	20
Sarajevo	21
Kraj Svete Petke	22
Ljubiš mi grudi	23
Galebovi	24
Supostojanje	25
Povijesno istraživanje	26
Eh, Herderu	27
Izborna godina	28
Dagnje dašću	29
Poetesi	30
Rodila sam dijete u snu	31
Susjede	32
<i>Opet sam noćas čula vlakove</i>	33
Slika iz djetinjstva	34
Emmi	35
Ptice	36
Holizam	37
Hrvatski film	38
Čazbukcen	39
Trideseta	40

Doba nevinosti	41
Odustajanje	42
Nesanica	43
Nesigurnost	44
Blagdan	45
Bijeli fazani	46
Jaz	47
Buđenje	48
Prije spavanja	49
Od mlina do mlina	50
Mjesečeva sonata	51
Mjesec	52
Predkršćanski nemir	53
Trešnjevačko cvijeće	54
Putnik	55
Životinje na TV-u	56
Epifanija	57
Uganuće	58
Apsolutni romantizam	59
Anoreksi	60

O autorici	61
Impresum	62

KREKET OD DŽEMA

Kako voljeti sebe kad pojela
sam danas previše kolača,
kad o Kafki pisala sam bolje
prije točno osam godina,
a ljubila se vještije prije dvije.
A sad, sad bojim se tijela, seksa,
strasti, lako preokrećem teme,
okrećem glavu i ne gledam u oči.
Imam špangice u kosi, uvijek
u suknji, duge, divlje kose,
šetam sa psom bez auta, auto
i erotična u romanu o ruži
i mimozi koja slabo poznaje
Bacha i virmane, a tumači
idealizam njemački na engleskom
jeziku i govori toplo kao muzička
kutija. To sam ja, kažem laku
noć svima, dam pusu mami,
tati, bratu, pa odem u ružičastu
sobu, na tepih, u krevet od džema

AUTOEROTIKA

Neke prijateljice kažu – samo muškarci
mogu dotaknuti sebe, njihov je organ
vani, nudi se svijetu, a naš, naš je
udubljen, stvoren samo da bude ispunjen,
i zato čemu ga dodirivati, čemu tražiti tajne,
one nisu date da ih znamo...

Ja im odgovaram da su u krivu, jer do
prvog vrhunca, htjele to priznati ili ne,
žena ipak najčešće dođe posve sama...

ŽENE U ŠESNAESTOM STOLJEĆU

Kako su živjele žene u vrijeme Elizabete,
jesu li imale zasebnu sobu,
jesu li bile čuvarice konja u kazalištu
blizu Londona ili su samo pjevale
balade svojoj djeci? Jesu li im govorili tad
da pisanje pjesama zamaglit će im ljepotu
otjerati udvarače, pa će ostati same?
Koliko je žena u šesnaestom stoljeću
rasipalo vrijeme, tonulo u tamu i bunilo,
tek kad su im umrli muževi, kad
je nestalo hrane, počele su pisati
konačno – imale su opravdanje;
pisale su i prodavale doduše slabašne
romane, bez kojih ipak mi danas
ne bi čitali ni Vilette, ni Emme,
niti Frankensteine...

ODGODA JAGODA

Odgoda-jagoda-pagoda,
odgoda je zapravo jagoda,
pojedem je kada ne mislim
na sutra, ali onda jedem sebe
iznutra zbog grižnje, grinje;
odgoda je samo slutnja da će
se nešto riješiti, samo ako
prespavam jednu noć.

A pagoda, gdje je pagoda,
figura, novac, dagaba, stupa,
sveta kuća ili dom ne-sigurno
mjesto, s tornjem, od drva
na kružnom putovanju brod
prepun ljudi, deva, na putu
od jagode do planinskog
Mediterrana...

HERBARIJ OD MORSKIH TRAVA

Paluba je nezakopčana
kao ždrijelo gladnog kita,
polako jede mora, oceane...

Na putu od četrdeset dana
mornari skupljaju kosti
za neki dnevnik potrebe,
možda neželje da se gleda
svojim očima ili pak želje
da nađe se odgovor u nekom
tropskom moru, suptropskoj
klimi, na zaleđenom kontinentu.

Na kraju putovanja ostaje tek
herbarij morskih trava,
luke od periskopa
i zamorni putopis na tv ekranu.

SMIJEH S KUKCIMA

Neke se žene rađaju i umiru
pogrbljene, zgrčene, presavijene –
to su valjda ostaci iz praživota,
to su valjda darovi pramajki
koje danima brale su kupine
i bojale su se gledati gore,
prema najvećem plodu;
zato im je čitav život bio, ostao
smijeh sa kukcima u nekim
dobro sakrivenim zemunicama.

KLEK

Ne gledaj prema Risnjaku
jer ujutro doći će žena,
tražiti soli, a to je znak
da je bila na Kleku.
Za njom, letjet će muškarci
s ustima prepunim zobi,
a djeca spavat će u kućama;
jer rekli su im "šlater te bu!"

Terstje spava, kosa mu je
zapela u smreki, miriše na
mladog risa dok metla stoji
prema gore i čuva nas
od starog Kleka.

VAGANJE

Jedna je žena htjela prijeći cestu,
ali nije vidjela auto iz suprotnog
smjera – Stanite! vičem u strahu.
ona je čula, pa se pomakla, odmah
pružila mi je ruku – Hvala, puno hvala...
Ništa, ništa, kažem, i sjetim se sebe
prije deset i više godina,
kad me je udario automobil,
vozač je bio kriv i crta mog karaktera,
da važem gore dole, naprijed nazad,
otići van ili ostati u zemlji, kao da
vrijeme odavno nije prestalo biti
pješčana igra jednog sata...

SKUPINE BRESKVI U VRTU

Najgori su oni dani kad
čitav se život pokaže na dlanu,
tad naglo zaoštri se pamćenje
i svaki dan traži pokriće, opravdanje.
Godine skupine su breskvi u vrtu,
beru se, broje, bacaju, pa tako danima,
imaju li kosti dovoljno kalcija,
kakvo je bilo vrijeme odrastanja,
je li sve išlo svojim tokom,
pravilna, nepravilna onto i filo-geneza.
U tim danima nisam dio nikakva niza,
brazde, grane, samo golo jastvo,
jesetra i ubojstvo pauka u sobi;
olovke nema, kaput je na vjetru,
prašina u sagu i pitanje –
jesam li stara?

KAKO JA

Kako ja mogu kad prepadne me
igra obrve, zadah pučine,
kako ja kad odmah sam čegrtuša,
al ne ostavljam ništa u pijesku,
kako kad tražim otiske tvog dlana,
a nalazim samo trag od krtice,
od krumpira zlatice u maminom vrtu.
Kako ja, kako netko uopće,
u vrijeme kad netko neznan,
vrebava iza ugla i pretvara nas
u gole riječi koje ostaju same,
same ostaju preko noći.

STARI BIK

Otišla sam na odmor,
satima mažem kruh margarinom,
ne govorim nikom dobro jutro,
čak ni moru..

Na plaži prilazi mi starac, Dalmatinac
drži vlati morske trave u ruci,
a kožne mu stanice padaju po putu,
smiješi mi se, kaže da sam njegov tip
i da vodi me na Šoltu.

Ne, ne, kažem kao stidna djeva,
uzimam ručnik i pomislim:
Gle ti starog bika,
gadno je uz takvog biti žena!

PRIZOR S MEDITERANA

Obećala sam ti da bit ću
boginja bezumlja Mediterana,
pa kradem pedalinu,
da bježim od tamne obale,
da plovim po bijelom moru,
i plešem sa morskim psima.
Ali sad sam nasred mora,
s Kurdiima i ljudima
iz Afganistana koji na
gumama plutaju i
traže put
do nove obale..

NOĆNO KUPANJE

Neću na noćno kupanje,
doći će vilenjaci iz crnine
ili vodenjaci koji traže mladu,
omotat će trave oko mene,
odnijet će me u dubinu.
Kažeš – vidjet će, pa što,
mahat će s luft madraca,
misliš da će plakati?

TUŠIRANJA

Danas sam se triput tuširala,
Tko zna, možda je to histerija,
Sindrom lažnog sjećanja,
Neka potisnuta trauma
iz djetinjstva ili nešto bliže,
možda, ali da sam u Indiji,
ne bih se to pitala,
bio bi to simbolički obred,
ili svakodnevno bogoslužjenje,
prije dnevnog objeda i prije
počasti kućnom bogu...

(Znaš li da kod Havika prljanje
izvire i iz samog dodira
s bambusom ili konopcem ?)

SUKUBA

Možeš zatvoriti prozor,
staviti križ na vrata,
ili luk ispod praga,
opasati se užem.
staviti komoštru,
nacrtati šapu.

Možeš, neće ti pomoći;
doći ću ja, mačka s pet nogu,
razvratna sukuba,
ogrepst ću te,
ti ćeš biti dole, ja gore,
ljubav među nama.

MALO SEBSTVA

Čitala sam puno,
pa mi je u glavi ostala samo
riječ ili sintagma,
to su ostaci koje skupljam,
spajam, discordia concors,
pravim se da još vrijedi manirizam,
da je moguća meraviglia,
slike Jednoroga, Narcisa, izduženog
svijeta, pa mrtva hladna stvaram pjesme
od knjiških mrvica i od malo sebstva,
sve to zato jer ne poznajem dovoljno
govor svog grada i mirise susjedstva.

BUDNOST

Nikad mi nisu trebale budilice,
nekad sam ranije dolazila
u školu, sjedila u parku,
čekala početak sata.

I tako postala sam opruga,
čelična, nimalo meka, pa da
promijenim agregatno stanje,
otišla sam u daleku Espanju,
kod slikara nadrealista,
da otopim mehanizam,
moj štit od lošeg metala.

Nije mi uspjelo.

LJETNI HAUSTORI

Kasna je ljetna večer.
Grad je pust, ali odakle smeće?
Iz haustora smrdi, pa se čini
da ljudi leže u stanovima
poput zaboravljenih leševa,
i čekaju da se netko vrati s mora
i negdje ih zakopa...

Umorna od vrućine, blizu
fatamorgane, čekam devu
jedno ili dvogrbu,
da me povede gdje pruge nema,
gdje raste vodeno cvijeće...

NOVA GODINA

Danas će netko poginuti slučajno
od zalutalog metka, smrznuti se
ili zaspati zauvijek kraj hladne Save...
Kažu da ovo je jedna od hladnijih zima
u zadnjih deset godina i da se manje puca...
Ni mi nismo pucali, niti pili šampanjac,
prelazak u Novu bio je tako nezamjetan,
nitko nije gledao sat, nitko nije primijetio
da je otkucala ponoć, pa smo tek deset minuta
kasnije pružili jedni drugima ruke i rekli
da nije važno – zapravo smo se prepali
da nam nije čak ni do kratke iluzije,
čestitanja, samo do šutnje, sangrije
i do laganog gibanja...

VEČERA

Za vrijeme večere trebalo bi govoriti
o krticama, ćuku, o paklu,
čemu paziti na svaku riječ,
pričati o medu, sreći, farbanju pasa...
Ne, treba pričati dugo, naširoko
o mravima koji su pojeli staricu,
miševima koji su ostavili trag na kolaču,
o štakoru u zahodskoj školjci,
o zgaženom muškarcu i njegovu autu.
Svi će tada vrtjeti glavom u čudu,
ostavljat tanjure i trčati na terasu:
na čašu svježeg zraka, na šumnu melasu...

SARAJEVO

Prvi put u Sarajevu,
podijelila sam tijelo,
dijelove poslala u nekoliko
gradova istog grada,
crvenim ili žutim taksijem
prelazim brzo granice i gledam
nove zgrade, vijećnice, džamije,
bacam novčiće u Sedam braće,
slušam priče Vedranove ratne,
tražim točke miješanja,
izvore usred crvenih tepiha...

Vedran me grli, dira mi grudi.
one su za njega nepoznato tkivo,
kao i za mene Sarajevo,
nepoznato poznati pogled
našeg odrastanja.

KRAJ SVETE PETKE

U Beogradu ima puno pasa,
šeću po ulicama, mirno plaze,
spavaju, prate ljude, ali ne
grizu opatijske mršave mačke.
Na Kalemegdanu za nama ide
čopor, Goga se boji da smrdi
po strahu, a psi se pare baš kraj
Svete Petke, dok mi gledamo
riječne otoke i čekamo da iz grma
izađe još jedan prosijed muškarac
s pričom- kada je na Jadranu
zadnji put jeo lignje, hvatao
ženske, spavao kraj Save..
On će nas opet pozvati na
kavu, reći će da se ne bojimo
noći u ovome gradu jer
na svakoj stanici spavaju
psi, kao kerberi pred Hadom.

LJUBIŠ MI GRUDI

Ljubiš mi grudi na Gornjem gradu,
a s Trga čuju se ratni pokliči koje
moram slušati jer mi ništa drugo
ne preostaje, pa sam
kao dojlja nekih aristokrata,
kao krava iz bakinog sela,
kao biće bez glasa...

No u trenu kad prestaneš
sa svojim večernjim ritualom,
obući ću sandale, ostaviti te samog,
i otići do zvjezdarnice posve gola;
bit ću blaženstvo s Krvavog mosta,
bit ću božica s tisuću sisa
i gornjogradska primadona.

GALEBOVI

Dubrovački galebovi zavode nas
sokom od jagoda i još slađom pričom.
Uz starijeg je mlađi, on uči vještine,
obojica nemaju veze s Lazaretima,
više vole zabave, plesnjake, avanture...
I dok slušam starijeg kako niže epitete,
poželim zamoliti ga da skoči s Boninova
da pliva do Lokruma, donese mi cvijeće
ili da me spasi kad budem padala sa zidina,
ipak neću jer slutim njegovu reakciju
uplašio bi se, prolio bi sok po sebi,
i pobjegao bi tražeći neku manje zahtjevnu,
neku treću...

SUPOSTOJANJE

Nekad davno postojale su godine i
u njima godišnja doba. Zima je bila
od snijega, jesen s lišćem suhim,
ljetno puno sunca, proljeće je bilo
od pupoljaka. No to je bilo davno,
davno, a danas sve to supostoji u
jednom danu; zato nosimo
naslage odjeće na sebi, majice
svlačimo u zraku, automobili
su nam prepuni zimskih guma,
kupamo se u smrznuto-vrelim
vodama i satima gledamo lišće
koje se rađa i umire u jednom danu.
Usput zamišljamo kako sad žive
i mjere vrijeme Indijanci i neka
daleka plemena i pitamo se jesu li
utihnuti glasovi starih žreca u
danim kad svaki je korak
jedna svetkovina.

POVIJESNO ISTRAŽIVANJE

Dok sam okružena kneževim lađama,
i dok mi teklići donose vodu,
moram saznati tko je prvi, baš onaj prvi kralj.
I dok tako prebirem legende od pergamena,
vidim da zaboravila sam gdje je Gizeh,
ne pamtim više dužine piramida,
izgubili su se i putovi Langobarda
i blještava arhivska karolina...
Izbrisana sam: tek noću slutim da su
šakalski bogovi sada na Marsu i da će
ih pronaći asirski astronauti.
Po nama će opet, znam to, padati,
padati, žuti stari Eufрати...

EH, HERDERU

Kaže se; ostani, imaš samo jedan jezik,
usisan majčinim mlijekom.
I zato, upoznaj ga još više:
sagradi stan od dvije-tri etaže
u njegovoj sintaksi, i udomi se!
Pozovi zatim glagoljaše na prvu svečanost;
ujutro gradite riznice u tvojim
podrumima, čistite prljave kuteve
kuće, po cijeli dan tražite
misale od medovne...
Navečer, umorni, u bičvama
puštajte duhove – da bude narod.

Tek u ponoć, rastjeraj te goste,
stare i herderske, zaspri mirno
i ne sanjaj, nemoj sanjati
Turke, hidre, satire...

IZBORNA GODINA

Kada je izborna godina,
ja ostavljam svoja polja na ugaru
i bježim.

Prvo kradem avion (onaj naš državni)
i pilota koji je ostao u njemu.

Budim ga, remetim mu savršeno zdravlje
a on me ljubi i vodi visoko gore
da bacamo maglovite plakate
i šarene zmajeve kao žute kiše
po dugim cestama.

Gore, sivi metali ne mogu nam ništa,
a promjene izgledaju kao dobro
uhranjeni psi.

Moj pilot i ja ne putujemo u strane zemlje
jer bojimo se himni i tepiha,
samo ćemo usidreni ostati u zraku
neko vrijeme plaćati poreze lastavicama,
smijati se i vratiti sretni
glas glasno vičući.

DAGNJE DAŠĆU

Naša TV pretvorila se u veliku kuhinju.
Na prvom, drugom i trećem programu
svakodnevno umiru mladi šarani,
Hamleti pod svjetlima reflektora,
suši se celer u rukama bezličnih lica,
dagnje dašću od vrućine, gledam kako se
pod svjetlima truju gljive i kako kipi,
dimi se, a sve po receptima iz Kine i
Japana, i dok ekran već smrdi po luku,
smišljam novi recept – ugasiti ili baciti
televizor.

POETESI

O, draga poeteso koja spremno
čuvaš ognjište svog doma i koja
baš sada spremaš se ostati budna
u noći i pisati pjesme,
zamisli da kroz otvorena vrata
dođu radnici, sindikati i u trenu
presude ti, odrede kaznu,
od tebe traže samo priznanje.
Ti zbunjeno govoriš nisam kriva,
ja nisam ni mrava, nisam tvornicu
ponavljaš nekoliko puta, a za to
vrijeme, oni s polica izvlače knjige
pale, ne biraju, pale vatru na kojoj
griju se ruke, vino i pjevaju se
pjesme tako drugačije od tvojih
intimnih. Zamisli, ti plačeš, pa
se crveniš, Erskine Caldwell gori,
duhan gori, Afrika nije jedino mjesto
bez kruha, a ti, ti si jedino mjesto
do kojeg su mogli doći jer nemaš
zvona, jer su ti otvorena vrata.

RODILA SAM DIJETE U SNU

Rodila sam dijete u snu
i odmah sam se prepala.
Taj jedinstveni osjećaj majčinstva
na trenutak bio je narušen mislju
da ćemo moje dijete i ja morati
??? godina provesti na gorju
koje je, baš kao i ono japansko,
mlado i nabrano, pa se zato često,
barem svakih pedeset godina – trese...
Ipak uspjela sam se smiriti kad
mi je u snu narastao tobolac –
time je nastala mogućnost
da moje dijete i ja provedemo život
i negdje drugdje, na nekom ipak
mirnijem mjestu.

SUSJEDE

Ujutro treba ići u dućan,
na ogradi već čekaju susjede,
pitaju za nekog, nečije zdravlje,
hvale novu frizuru, gledaju u
tetrapake i bijele vrećice, a ti
poželiš da se pretvore u stabla,
u drvorede, da te puste na miru,
da se ne moraš više tako rano
srdačno sa ljudima ophoditi.

* * *

Opet sam noćas čula vlakove,
znači padat će kuša ili tuča,
znači čvorci će pojesti izabelu,
prljavu, žutu kraljicu, a meni
baš je drago, nek ptice budu site,
baš mi je drago, neće biti ni vina
ni rakije niti, Bogu hvala,
pijanog Martinja...

Opet će padati kamenje,
opet će se smrznuti cvijeće,
kruh i meso, a mi ćemo ostati
u kući i čekati da prođe tuča.
A onda, kad padne zadnji biser,
sahranit ćemo biljke koje su umrle –
napraviti ćemo im male humke.

Opet je magla, ljeto je u jeku,
samo čekamo topot mamuza.
rzanje konja, glomazne gmazove,
guštore bez repa i kočiju poštansku,
razbojнике u najvećem jeku,
to je uzbuđenje koje trebam prije kolača,
pucanj u poslijepodne,
crna bijela slika.

SLIKA IZ DJETINJSTVA

Kad sam bila mala, skupljala sam
biljke, moj brat ganjao je guštere,
onda ih je rasporio, donio ih
meni i ponosan, kao veliki lovac
predložio mi – Skuhaj ih u prežganoj
juhi od hajdučke tave i od crnog
grozda... rekla sam – Taman posla!

EMMI

Draga Emma, znaš li da danas postoje majice,
T-shirts s tvojim slikama, ti si danas moda,
o tebi sastavljaju se projekti, skupljaju se
pisma i dokumenti o tvojim govorima,
ljubavima, o ruskoj deziluziji i o anarhizmu...
Mnoge su Nore otad otišle od kuće,
drama je tek ponekad mjesto radikalnih ideja,
ipak slamaju se stupovi trulog društva,
djevojke više ne umiru od anemije, žene imaju pravo glasa,
mase i dalje vole zanose. ali u vremenu najvećih podjela
ne smije se odustati – ljepota ne smije biti hladna
kao kameni zid, ljubav treba uzeti bez ograničenja,
treba sjećati se španjolskog republikanca,
muke šleskog tkalca i boriti se, živjeti dalje,
kao ti Emma, bez zastoja i bez straha...

PTICE

Tata dobro poznaje ptice,
priča kako grlice grade slaba
gnijezda, od svega nekoliko
vlati, kažem - one su mi bliske,
ja gradim kolibe od slabog pruća,
da što kraće traju, da je bijeg blizu...
Onda na balkonu, tata i ja
sjećamo se goluba, posve bijelog,
koji izgubio se u pomrčini Sunca,
pa je posve slijep, sve do smrti,
bio naš prijatelj...

HOLIZAM

Moja mama više voli biljke, ja
životinje. Ona priča sa cvijećem,
ja ga samo zalijevam, ona nosi
hranu psu, ja sa njim provodim
sate, mama i ja, flora i fauna,
ekologija ili holizam na djelu.

HRVATSKI FILM

On je redatelj i snima film,
uz njega je već ostarjela glumica
s pregršt nada i dvije- tri zvijezde
koje kasne na jutarnje termine...
Odmah, na početku drugog dana
Neprilike – raspao se prvi kadar,
polomio se i krhki scenarij (bio
je od stakla), ubrzo su porasli i
troškovi, ali ekipa je ostala na splavi,
čeka dotacije koje će sigurno stići.
Tako ćemo uskoro vidjeti film
u velikoj dvorani, bit će puno
svijeta, polusvijeta i kolača, a
odmah nakon premijere,
film će dan provesti u praznom kinu,
a onda će godinama skupljati prašinu
na skrivenom mjestu, u nekom arhivu...

ČAZBUKCEN

Prije spavanja često kažem čazbukcen,
dugo nisam mislila o značenju te riječi,
ponavljala sam je misleći na baku,
na njene molitvenike i slike iz Lourdesa...
I tek nedavno, slučajno sam saznala
da govorim – čast Bogu, na maminom i bakinom
goranskom dijalektu i onda sam se postidjela
jer slabo ga poznajem, a i malo je knjiga
pisano njime, sjetim se onda Željke Čorak
i njenih Krhotina, pomišljam kako bih mogla
početi sakupljati riječi, priče, pjesme tog kraja,
a ne samo, kao dosad, risance, krumpir
i biljke za kuhanje planinskog čaja.

TRIDSETA

Evo, bliži se trideseta, za samo
deset mjeseci, pa već sređujem
ormare, spremam kostime, cipele
s visokom petom i tamnu šminku.
Sutra otići ću u šarene dućane,
kupiti čizme s debelim džonom
da budem konačno ne žena, već
curica s pokojom sijedom i s glavom
punom smiješnih ideja ili pak malo
strpljivo stablo koje pušta sokove
i čeka da prođu ljetne stihije
i zimske oluje...

DOBA NEVINOSTI

Curice pišu pjesme pune sunca,
mora, gorja, pa ih čitaju susjedima,
a svi im plješću, hvale ih, čipkasto
ih pozdravljaju, kako su pametne,
kako vješto oblikuju, kako imaju dara
i smisla, a onda kad prođe vrijeme
puberteta, otići će gosti iz salona,
nitko više neće pljeskati jer poezija
je svima herzig, svima je draga,
samo dok traje doba nevinosti,
dok jede se griz i bijela čokolada...

ODUSTAJANJE

One bježe od tjelesnog odgoja,
od štrikova, kozlića, penjanja
i brzine, pa se povlače u svoje
prozračne sobe i tamo čitaju
satima, danima i ponekad,
tek ponekad izlaze prerano,
pa se dogodi da nestanu, da
se utope prebrzo u bljesku
konkavnom, pljesku lokalnom.

NESANICA

Ne spavam – popila sam tri
šalice kave, dvije s mlijekom,
miš je uginuo od grama kofeina,
žena je umrla u sobi punoj cvijeća,
mjesec je crven, plimovit, dalek,
novac se topi u coca- coli,
tako će i moje meso ako ne
zaspem, ne odmorim
sivu plijesan...

NESIGURNOST

Ne znam zašto nastaje Nesigurnost.

Obično počinje ovako – vraćam se s ceste,
da ugasim svjetlo, iskopčam peglu, zatvorim
frižider ili hladnjak, svejedno...

I onda se vratim, na cesti pitam se
jesam li sve to napravila, jesam li dovoljno
dobra, lijepa, pametna, koliko je grešaka jer
sve je po zasluži, kaže Meritokracija,
al nekako, nije mi, on the road, stalo do sebe,
i ne želim biti plaha u životu, heroína s parfemom
Crna melankolija...

Kiša pada, kamion je poprskao sve, i mene,
vidim vozača, trebalo bi sada poći auto-stopom,
preko šengenskih granica, biti vozačeva djevojka
s postera, u zlatnom kaputu, koja pjeva, zapravo
krešti, sve do prvog motela, trebalo bi, ali ne smijem
ući u velike kamione, u njima već tresu se Azijati,
cigarete, naranče i tko zna još koje južno voće...

BLAGDAN

Pripremati kolače, one suhe i one
pune masti, dovući jelku ili silvera,
posaditi pšenicu tjedan dana prije,
kao nekad grah u vodi
i navečer pitati se – koliko je
bombi u zraku,
sela u mraku,
beduina u strahu.
i ne zaspati.

BIJELI FAZANI

Rublje treba vješati na balkonu,
da sve bude suho do dolaska jutra:
Ponekad, preko noći spusti se mraz,
pa smrznute hlače odvlačimo u kuću
kao mrtve fazane i puštamo ih da se
u toplini doma polako bude i mirišu...

JAZ

Tabakhouses, smrdljiva otrovna biljka,
kojom mašeš mi pred očima,
a ja se branim jer ne volim žute prste
na bijelim grudima i zadah u ustima.
I ovo dijeljenje prostora u kafićima
sasvim je nepotrebno – dim ionako klizi,
čini očitijom razliku među nama.

BUĐENJE

Budim se mrtva i umorna.
Po meni djeca cijelu noć
igrala su gumi-gumi,
bila sam mahovina
u šašu razbojnika i frižidera,
kao poslije bitke nekog rata.

(Nije niti čudno da sada,
kad sam jedna, jedina,
moram popiti dvije šalice kave
da budem obična i svježa, mirisna,
eine frau iliti jedna žena)

PRIJE SPAVANJA

Prije spavanja neću brojati,
napraviti ću inventuru prošlog
dana – koliko nedostaje čokolada,
jesam li prešla preko crvenog,
slijedi li konverzija u tri ujutro,
neki bijeg od manihejstva i pitanje;
hoće li doći čovjek iz ormara
i leći kraj mene ili tek šišmiš
i zapetljati se u moju kosu?

OD MLINA DO MLINA

Šećemo parkom, netko kaže;
Vidi, pogledaj kako vjeverica nosi
lješnjake u svoju dublju, takva budi,
sve se može, sve uz dobru organizaciju
života...

I dok slušam savjete, gledam
u jezero, pa se sjetim lakizma,
Kundere i likova njegovih
koji gledaju Božje oblake, idu od
mlina do mlina, sjetim se Pavesea,
predaka njegovih u vinogradima talijanskim
i sretna sam jer nemam orahe, žireve
i velike škrinje da se skrijem u njima...

MJESEČEVA SONATA

U mjesečevoj sonati djeca s mlijekom i
gole ceste, na cesti droti, Ruskinje,
ratnice, Ameri i njihove ljepotice,
grudi su na avionu, na Ciccollini,
Republika je žena s golim grudima,
žene su bolna, topla asimetrija -
bez jedne dojke ili s jednom, dobro
sakrivenom, na klupi, u parku,
za vrijeme dojenja...

MJESEC

Gledala sam mjesec i na njega
sam se iskalila – zbog mjesečnice
on je kriv, kad je pun isto, a kad
je crven, onda je i ubojica...

Sve to morao je trpjeti jer sam ja
kao žena povezana sa njim, a ne
sa suncem, koje mi, kažu,
simbolički ne pripada.

PREDKRŠĆANSKI NEMIR

Kad se otapa snijeg, to je dan
kad nestaje Panonsko more,
kad izumiru ilirska plemena,
spajaju se sa slavenskim tijelom...
Tad miješaju se prognanici, ovi današnji
i oni iz Epidaurusa, plešu se plesovi oko carskih
palača, ubijaju se volovi kao u davna vremena,
bore se i danas Turci i alkari na širokom polju,
Ali rastu ipak i cice mace, lane posrće na ledu,
topi se zemlja, prasnuće i Svemir, samo nikad,
nikad neće naš predkršćanski, neolitski nemir...

TREŠNJEVAČKO CVIJEĆE

Prolazi tramvaj kraj Trešnjevačkog placā,
u tramvaju dijete i žena.
Gle, mama, lijes, kaže dijete,
to nije lijes, to je sanduk, tu je bilo cvijeće,
ne, nije, to je lijes, ponovi dijete,
tada zaškripi nešto, svi gledamo u čudu
i vidimo; smrskan auto, čovjek bez lica,
na njemu mrtvo trešnjevačko cvijeće...

PUTNIK

Zašto pjesma o Željku Malnaru?
Gledam nekad čitavu noć njegov stage,
premda me zove idiotom, gledam ridikule
koje kao da je Bog stvoril, goste koji leže pijani,
žene golih grudi, razne amatere i sjećam se
kako sam, kao klinka, išla na predavanja
o staklenim gradovima i plemenima
i ne mogu ga smatrati budalom,
kada govori o političarima koji su bili kod njega,
glumili bedake, a sad, kad su na vlasti, nije ih briga,
čak razumijem njegov bijes na samoga sebe
jer malo tog na zemlji neotkriveno je,
posvuda su mape, a putovima velikih vladara
ne idu više ni luđaci, ni konji, čak ni ptice,
prošlo je vrijeme putnika sanjara...

ŽIVOTINJE NA TV-u

Probuditi se usred noći i upaliti
televizor znači izložiti se nasilju
jer sigurno je tu lav koji hvata
neku nemoćnu zvjerku ili vuk koji
napada ovcu, zmija zeca...

I dok gledamo te hranidbene lance,
možemo se samo pitati, zašto netko
misli da nisu uzbudljiva široka pojila,
mirne rijeke i prazne savane...

EPIFANIJA

Koga ja to čekam na početku Ilice,
na sredini Frankopanske ili Oktogona
u toploj ljetnoj noći, posve sama na stanici,
tramvaj noćni koji kasni ili trenutak jedan
sasvim dovršene sreće, neku vrelu epifaniju,
pa okrećem glavu na sve strane i gledam slike
starih obrta, prastarih zagrebačkih šišmiša,
u meni puno je, previše soka od jagode, puno šećera
i vitamina koji čine život ponekad prezrelim,
pa poželim biti u zemlji naroda vina ili rakije,
poželim oporost, duljinu, devet godina
kontinuiteta, nepostojanje idealnog vremena,
mislim na njega koji čeka nju čitavu s autom,
na nju koja čeka njega trijeznog u Ljubljani...
Oni žive u šumi čovjeka iz Katange i spavaju
kraj bosanske rijeke i u eko priči, u aktivizmu
razlomljenih cik-caka, posvađanih ženskih scena
i nekih novih iskoraka...
Kažem: jagode nisu jedino voće, zdravlje je klasika;
i baš tada osjetim miris zagorjelih mahuna,
pa šaljem dimne signale sve do Črnomerca i kad, nakon
nekoliko minuta vidjeh oblake, znam da su živi tamo na
zapadnom dijelu grada i moja trenutna samoća dobiva
oblik neke sasvim posebne epifanije...

UGANUĆE

Mislila sam na tebe pa sam krivo
stala na nogu, mračno mi je bilo
pred očima, hoću li pasti tu pred
svima, jurim brzo do telefona,
kažem – uganula sam nogu, čuju –
slomila je nogu, kupujem pecivo
preslatko, da mi ne bude slabo,
dolaze moji, čude se što me
vide na nogama, u panici vode
me kući, dodiruju mi plavu
oteklinu, sjećaju se hematoma
kojeg sam dobila u saobraćajki
kao pješakinja na prijelazi i kažu –
Ti ipak imaš sreće, barem nikad do
kraja ne slomiš nijednu nogu!

APSOLUTNI ROMANTIZAM

Ponekad u ponoć nazove Pjesnik. Na početku vrlo razuman, odmah zatim vrlo uplašen. Pregorjeli su, vidim, akumulatori nekog sasvim apsolutnog romantizma i zato pitam; kako je zakonodavče svijeta? A on, ohrabren, odmah me želi povući u katakombe gibljivih jezika, u duge noći doxa i paradoxa. Zato vozi u svim smjerovima u isto vrijeme. Citira pjesme, drži se za skute mudrih starina. Crte njegovih autopoetika sijeku se u šezdesetosmaškim ulicama. Pjesnik doziva curice, i ja ih vidim, hale pune curica iz osamdeset i neke. Poredane su kao riječi u stihu, lijepo su začesljane i sasvim nesputane. One griju krevete okrutno hladnih stihotvoraca. I dok tako priča, posljednji put pretvaram se u posve običnu kantu za smeće, za osjećaje, za sve i pokrećem kampanju protiv opijata, i slavim prezervative. Dok veliča ljubav samozaljubljenim glasom, pitam se, koja to linija ponekad ne dijeli Pjesnike od – ludila...

ANOREKSI

Svaki dan napadnu me psi, psi Anoreksi. Šalju ih neke žene koje kažu da su aristotelijanke. One kažu da je entelehija čista forma, da se materija mora odstraniti i pretvoriti u misao. Zato šalju Anorekse svim ženama s velikim grudima. Psi otrgnu grudi koje sutra ponovo narastu, baš kao Prometejeva jetra.

Ipak svaki dan uspijem prosuti mlijeko po Trgu s kojeg bježe lokalni političari.

Darija Žilić

Rođena 1972. u Zagrebu. Školovala se na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (povijest i komparativna književnost). Piše poeziju, kritiku i esejistiku. Dugogodišnja voditeljica programa „Mama čita“ u Multimedijalnom institutu u Zagrebu. U periodici objavljivala eseje i kritičke prikaze o suvremenoj poeziji, teoriji i aktivizmu te brojne intervju. Stalna suradnica na Trećem programu Hrvatskog radija. Suradivala na projektu Školske knjige *Leksikon hrvatske književnosti*. Bila je jedna od urednica u časopisu Tema. Voditeljica tribine Dekonstrukcije u Hrvatskom društvu pisaca, književne tribine u Gradskoj knjižnici Velika Gorica, a bila je i urednica književne tribine u Klubu umjetnika na Sušaku u Rijeci.

Prijevodni suvremene američke, slovenske, britanske i arapske poezije objavljeni su joj na Trećem programu Hrvatskog radija, te u časopisima Književna republika i Riječi. Pjesme su joj prevedene na talijanski, slovenski, slovački i engleski jezik. Sudjelovala na književnim festivalima u Francuskoj, SAD-u, Bugarskoj, Turskoj, te u zemljama tzv. regije. Dobitnica novinarske stipendije NRW Kultursekretariata iz Wuppertala i jednomjesečne stipendije „Absolute modern“ u Skopju.

Objavila: *Grudi i jagode* (pjesme, 2005, 2009); *Pisati mlijekom: ogledi o poeziji suvremenih autorica* (2008); *Pleši, Modesty, pleši* (poezija, 2010); *Muza izvan geta : ogledi o suvremenoj književnosti* (2010); *Paralelni vrtovi* (intervjui s piscima, znanstvenicima i aktivistima iz Hrvatske i regije, 2011); *Nomadi i hibridi : ogledi o književnosti i filmu* (2011); *Tropizmi : tekstovi o knjigama poezije* (2011); *Omara* (priče, 2012); *Tropizmi 2 : kritike i eseji* (2013); *Klavžar : zapis o nestajanju i obnavljanju* (priče, 2013).

Nagrade: Nagrada Julije Benešić za književnu kritiku (za knjigu *Muza izvan geta*, kao najbolje književno-kritičko ostvarenje u 2010. godini); Nagrada Kiklop za pjesničku zbirku godine 2011. za zbirku *Pleši, Modesty, pleši*.

Biblioteka Online

knjiga 67

Darija Žilić

GRUDI I JAGODE

© 2009 Darija Žilić

© za elektroničko izdanje: Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, 2009, 2015, 2016

Izdavač

Društvo za promicanje književnosti
na novim medijima, Zagreb

Za izdavača

Aleksandra David

Urednici

Krešimir Pintarić
Dario Grgić

Fotografija

© Vasina Nazarenko / Fotolia.com

ISBN 978-953-7669-07-2 (HTML)

ISBN 978-953-345-159-6 (EPUB bez DRM)

ISBN 978-953-345-160-2 (PDF)

ISBN 978-953-345-161-9 (MOBI)

Prvo izdanje

AGM, Zagreb, 2005.

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu

Grada Zagreba i Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

